

Heather Marshall

De verborgen
geschiedenis van
Audrey James

Vertaald door Erica Feberwee

DE FONTEIN

Proloog

VLAGTWEDDE, NEDERLAND, APRIL 1945

Terwijl het groepje militairen een kaartje legt, verschijnt aan het eind van de weg, die er tot voor kort verlaten bij lag, een strompelende gedaante. Het is een vrouw. In het kleine grensplaatsje dat nog maar net door de soldaten is bevrijd, heerst op deze lentemiddag een vredige rust. Bij gebrek aan stoelen heeft het groepje een kring van vrachtkisten gevormd, met in het midden een kist die als tafel dienstdoet. Veldflessen liggen in het stof op de grond, de zon brandt op de nek en de oren van de soldaten. Dezelfde zon die ook thuis hun huid deed gloeien.

De mannen maken deel uit van de North Nova Scotia Highlanders, eens een trotse eenheid gevormd door de beste, moedigste jongemannen die de provincie te bieden had. Maar deze vijf soldaten zijn alles wat er nog van hun eenheid over is, nadat die in de achterliggende jaren zware verliezen heeft geleden. Hun gesneuvelde makkers waren jongens met wie ze zijn opgegroeid, met wie ze op school zaten. Hun moeders zitten bij dezelfde quiltclubs, bij dezelfde bazaarcommissies van de kerk. Hun vaders gaan samen vissen in de flonkerende baaien van de oceaan. Starend naar hun hengel roken ze sigaren en praten ze nadrukkelijk niet over de vorige oorlog. Hun gruwelijke herinneringen daaraan hebben ze diep weggestopt en nooit met hun zoons durven delen. Met dichtgesnoerde keel hebben ze machteloos toegekeken terwijl hun jongens

scheepgingen, gestoken in splinternieuw legergroen en dronken van de gevaarlijke illusie van onoverwinnelijkheid die de jeugd eigen is. Een illusie die ook zij ooit hebben gekoesterd.

De vijf soldaten denken aan hun familie, gaan peinzend met hun tong langs hun tanden en kijken in hun kaarten.

De een verlangt naar de verse citroenlimonade van zijn moeder. Een ander hunkert naar de warme hand van zijn meisje op zijn arm en hoopt dat ze op hem heeft gewacht. Alle vijf willen ze dit potje kaarten maar al te graag winnen om de zakken van hun versleten uniform te kunnen vullen met sigaretten. In de kilte van de avond verwelkomen ze het droge branden in hun longen, want dat doet hen beseffen dat ze nog leven, dat ze nog ademen, terwijl zoveel anderen in het noorden van Frankrijk zijn achtergebleven en liggen te rotten in ongemarkeerde graven.

Een schurend geluid op de onverharde weg doet hen opkijken. Met hun ogen half dichtgeknepen tegen de zon speuren ze naar de bron van het geluid. Want ze blijven waakzaam, ook nu ze Nederland van de nazi's hebben bevrijd. Je kunt als soldaat niet voorzichtig genoeg zijn.

Zodra ze beseffen dat het gaat om een vrouw, is het gevoel van dreiging op slag geweken.

Haar jurk is gescheurd, zien ze terwijl ze strompelend dichterbij komt. Haar blonde haar valt in verwarde strengen langs haar gezicht, en ze mist een schoen.

Een van de soldaten legt zijn kaarten neer, haast zich naar haar toe en is net op tijd om haar op te vangen wanneer haar benen haar in de steek laten. Terwijl hij haar voorzichtig op de grond laat zakken roept hij naar zijn kameraden om de dokter te waarschuwen.

Haar blote voet bloedt en is zwaar gekneusd. Haar gezicht zit onder het vuil, haar lippen zijn droog en gebarsten. Haar blonde haar doet hem denken aan zijn kleine zusje, en hij wordt overweldigd door heimwee. Wanneer hij om water roept, krijgt hij door een van zijn kameraden een veldfles in de hand gedrukt.

‘Probeer wat te drinken,’ zegt hij tegen de vrouw.

Haar grijsblauwe ogen worden groot, en ze grijpt zijn hand. 'Je spreekt Engels!' brengt ze fluisterend uit.

De soldaat knikt. 'Ik ben Canadees.'

Ze probeert de veldfles te pakken, maar door het beven van haar handen lukt het niet. De soldaat zet de fles aan haar mond en druppelt wat water tussen haar droge lippen.

Ze verslikt zich, maar dan begint ze gretig te drinken. Wanneer ze genoeg heeft glijdt er een laatste druppel langs haar kin.

De soldaat veegt hem weg, waardoor onder het vuil haar bleke huid zichtbaar wordt.

'Hoe heet je?' vraagt hij.

De gewaarschuwde dokter arriveert en laat zich naast haar op zijn hurken zakken. Wanneer hij met een lichtje in haar ogen schijnt, verkrampt ze en is het alsof ze geen lucht krijgt, terwijl ze wordt overwelddigd door herinneringen aan de zoeklichten, de brand.

De dokter pakt haar hand, drukt zijn vingers op haar pols en controleert haar hartslag. Die is erg zwak. 'Wat is uw naam?'

'Audrey,' weet ze schor uit te brengen. En dan, nog altijd schor maar nu iets luider: 'Audrey James.'

DEEL I

Op 't midden van ons levenspad gekomen
Kwam ik bij zinnen in een donker woud
Want ik had niet de rechte weg genomen.

De hel, Dante Alighieri

Audrey

BERLIJN, DUITSLAND, OKTOBER 1938

‘Uw tempo is niet zoals het zou moeten zijn, *Fräulein* James.’

Op de glimmend zwarte kruk voor de een-na-beste vleugel van het conservatorium beet Audrey James op haar onderlip. Normaliter stiftte ze haar lippen dieprood om haar grijze ogen beter te doen uitkomen, zoals ze dat had gezien op foto’s van Amerikaanse filmsterren. Maar die ochtend had ze zich erg moeten haasten om niet te laat op de les te komen, waardoor sommige van haar vaste rituelen erbij in waren geschoten. Ze was al blij dat ze nog tijd had gehad om de kreukels uit haar jurk te strijken, haar krulspelden los te halen en haar haar te borstelen, voordat ze naar de bus was gerend voor de rit naar het *Konservatorium*, helemaal aan de andere kant van de stad.

‘Dat spijt me, *Herr* Fogel.’ Ze rechtte haar rug en zette haar vingers weer op het ivoor. ‘Ik probeer het nog eens.’

De gespannen sfeer thuis had Audrey niet onberoerd gelaten en afbreuk gedaan aan de positieve manier waarop ze in het leven stond. Thuis, dat was op dit moment het huis van Ilse Kaplan, haar beste vriendin, bij wie ze al geruime tijd logeerde.

Twee weken eerder was Ephraim, Ilses jongere broer, op weg van school naar huis aangevallen door een groepje opgeschoten jongens die lid waren van de *Hitlerjugend*. Audrey kwam ze in de hele stad tegen,

deze nazi's in de dop. Ze hadden Ephraim zwaar toegetakeld. Zijn gezicht had op twee plaatsen gehecht moeten worden, en het blauwe oog dat ze hem hadden geslagen begon nu pas geel te worden en te verbleken.

Kaarsrecht, rank als een jonge berkenboom, sloot Audrey haar ogen en liet ze haar vingers over de witte en zwarte toetsen dansen, gefocust op haar tempo. Ze was al weken bezig met het instuderen van Wagners Sonate in A majeur, die ze in december bij haar afstudeerrecital ten gehore zou brengen. Het was een van de meest complexe, onstuimige stukken waaraan ze zich ooit had gewaagd, maar juist daardoor zou de bevrediging des te groter zijn wanneer ze het perfect in de vingers had. Eigenlijk had ze het tweede pianoconcert van Mendelssohn willen spelen, maar Mendelssohn was een Jood. En Wagner was de lievelings-componist van het Reich. En van Herr Fogel.

‘Zo mag ik het horen,’ mompelde die op dat moment.

Een paar minuten later nam ze haar handen van de toetsen, terwijl het laatste akkoord nog naklonk in haar hoofd, lang nadat het was verstomd. Het was een moment waar ze telkens weer van genoot. Ten slotte opende ze haar ogen en knipperde in het gouden herfstlicht dat het lokaal binnenstroomde. De grote ramen keken uit op de Bernburger Strasse, die er verlaten bij lag.

‘Dat was aanzienlijk beter,’ luidde het oordeel van haar leraar terwijl hij zijn stalen bril hoger op zijn neus schoof. ‘Maar houd de sequensen halverwege het tweede deel in de gaten. We zien elkaar vrijdag weer, Fräulein James. *Heil Hitler*.’

‘Dank u wel, Herr Fogel. Tot vrijdag.’

Hij nam haar afwachterend op, zoals hij dat ook deed voordat ze haar eerste noot aansloeg. Gespannen. En opgelucht wanneer bleek dat ze hem niet teleurstelde.

‘Heil Hitler,’ zei Audrey haastig.

Terwijl ze het lokaal uit liep, kon ze eindelijk haar schouders laten hangen en de spieren in haar rug losmaken. Het *Dritte Reich* voelde als een loden last die op haar drukte. Ook al was ze niet Joods en ook al had ze persoonlijk geen last van de strikte beperkingen van het naziregime,

ze was zich maar al te zeer bewust van de spanningen die daarvan het gevolg waren. Iedere burger werd geacht bij alles wat hij of zei deed, de *Führer* te eren door de Hitlergroet te brengen. Bij de kruidenier, bij de drogist, wanneer de postbode een pakje bezorgde. Altijd en overal. ‘Heil Hitler’ was voor alle Duitsers de standaardbegroeting geworden, waardoor welgemeende hartelijkheid was verdrongen door het nauwverholten taxeren van andermans loyaliteit. Want in Hitlers Duitsland was zelfs de geringste twijfel daaraan genoeg om iemand in moeilijkheden te brengen.

Audrey stopte haar bladmuziek zorgvuldig in haar tas – Herr Fogel tolereerde geen kreukels – en schoot haar jas en handschoenen aan. Toen liep ze de marmeren treden af naar de begane grond.

Uit een van de lokalen op de benedenverdieping kwamen de klanken van een cello die een aangrijpende melodie speelde. In de hal bleef ze staan en haalde ze impulsief, in een vlaag van opstandigheid, haar rode lippenstift uit haar tas. Vrouwen die zich opmaakten, voldeden niet aan het ideaalbeeld van de *Führer*. Hitler gaf de voorkeur aan puur natuur. Hij was wars van elke vorm van raffinement en opsmuk, van verleidelijke en dramatische effecten. Vrouwen dienden zo min mogelijk op te vallen, en ze mochten al helemaal geen aanleiding geven tot gevoelens van opwinding.

Terwijl ze naar buiten liep dacht ze aan de laatste brief van haar vader, waarin hij eiste dat ze onmiddellijk naar Engeland terugkwam.

Ik begrijp dat je je studie wilt afmaken, maar je bent daar niet langer veilig. Ik ben bang dat de grenzen dichtgaan, dus kom naar huis voordat Hitler dat onmogelijk maakt.

Sinds ze aan de driejarige opleiding op het conservatorium was begonnen woonde ze bij de Kaplans. Omdat haar moeder daarvandaan kwam, had ze Duitsland van meet af aan als haar thuis beschouwd. Victor, haar Engelse vader, had Helene tijdens de Grote Oorlog leren kennen. Hij was advocaat, maar tijdens de oorlog had hij verkenningsvluchten

uitgevoerd en was hij heen en weer gevlogen tussen Frankrijk, Engeland en het Oostfront om luchtfoto's te maken van het wapentuig en de troepenbewegingen van de vijand. In de herfst van 1917 had hij als gevolg van motorpech een noodlanding moeten maken, even buiten Brandenburg, vlak bij waar Helene woonde. Met gevaar voor eigen leven had ze hem samen met haar moeder als onderduiker in huis genomen en zijn verwondingen verzorgd. Ze werden verliefd, en Helene raakte zwanger. Audrey wist dat haar vader zielsveel van haar moeder moest hebben gehouden, anders zou hij niet met haar zijn getrouwd en ook na de oorlog in Duitsland zijn gebleven. Het zou een prachtig, klassiek liefdesverhaal zijn geweest, ware het niet dat Helene kort na Audreys geboorte was gestorven aan complicaties bij de bevalling. Victor had de dood van zijn vrouw nooit kunnen verwerken, maar hij was in Berlijn gebleven om zijn jonge praktijk op te bouwen en omdat hij Helene had beloofd dat hij voor haar moeder zou zorgen die op leeftijd begon te raken. Door zijn werk ontbrak het hem aan de tijd om een kind groot te brengen, dus hij had een min in dienst genomen. Toen Audrey groter werd, was er een kindermisje gekomen. Sophie was een allerliefste jonge vrouw die enthousiast klapte en juichte wanneer Audrey toneelstukjes opvoerde op de zolder en die interesse toonde in wat ze op school leerde en in de boeken die ze las.

Sophie werd Audreys beste vriendin totdat Ilse als een warme augustuswind haar leven kwam binnenwaaien. Audrey was toen zeven. Ze had Ilse al gezien door het raam van haar kamer, nieuwsgierig naar de nieuwe burens toen er op de stoep voor het huis aan de overkant meubels en kisten werden uitgeladen.

En toen had daar ineens een misje van haar eigen leeftijd gestaan. Een misje met zachte ogen en donkere vlechten dat lachend naar haar had gewuifd, iets wat de meisjes bij Audrey in de klas nooit deden. Audrey had dan ook geen moment gearzeld en was de straat overgestoken om te vragen of dat misje haar vriendinnetje wilde worden. Sophie was haastig achter haar aan gelopen en had zich tegenover de Kaplans verontschuldigd.

Audrey was pittig, temperamentvol, maar ze had amper vriendinnetjes. Ilse op haar beurt kon goed luisteren. Ze opende haar grote, warme hart voor Audrey en liet haar zien dat ze het verdiende dat er van haar werd gehouden. Sophie was weliswaar zorgzaam, maar daar werd ze voor betaald, en Audreys vader was afstandelijk en formeel. Hij zei het niet met zoveel woorden, maar Audrey voelde dat hij haar verantwoordelijk hield voor de dood van Helene. Daarbij kwam dat Audrey als twee druppels water op haar moeder leek. Er hing een portret van haar boven de schoorsteenmantel in de zitkamer, en hoewel ze nooit in haar vaders slaapkamer kwam, had Audrey een glimp opgevangen van de vergulde lijsten met foto's van haar moeder, voordat haar vader haastig de deur sloot van de plek waar hij zijn verdriet koesterde en waar zij niet welkom was. Hij had nooit begrepen dat zij óók verdriet had, zowel om de moeder die ze nooit had gekend, als om de vader die haar daarvan de schuld gaf.

Maar Ilse had haar binnengelaten, en de Kaplans waren voor Audrey als familie geworden; een tweede thuis waar ze altijd welkom was.

Elke zomer ging Victor terug naar Engeland. Dan nam hij Audrey mee en ontving hij zijn Londense vrienden en zijn zus Minna in zijn tweede huis in Kensington. Hij ging met Audrey naar concerten en naar de theaters in West End. De schone kunsten waren een interesse die ze deelden en daarmee het enige wat Audrey een gevoel van verbondenheid gaf. Maar ondertussen telde ze de dagen tot september, wanneer ze teruggingen naar Berlijn, naar de Kaplans.

Totdat, inmiddels vijf jaar geleden, Helenes moeder was gestorven en Victor had besloten dat het tijd was om het huis in Berlijn te verkopen en definitief terug te keren naar Londen. Engeland was en bleef zijn vaderland, maar voor Audrey had het nooit als thuis gevoeld. Haar thuis was Berlijn, haar thuis was bij Ilse, de zus die ze nooit had gehad en de enige zonder wie ze zich haar leven niet kon voorstellen.

Er waren verhitte gesprekken gevoerd, maar nu de belofte aan zijn overleden vrouw niet langer gold, beseft Audrey dat haar vader het niet kon opbrengen nog langer in Berlijn te blijven, de stad die onlosmakelijk

met Helene was verbonden. Er was niets meer wat hem in Duitsland hield.

Toen Victor zijn plannen kenbaar maakte, had Audreys kindermisje ontslag genomen. Audrey ontwikkelde zich tot een zelfstandige jonge vrouw en had haar niet langer nodig, aldus Sophie. En omdat haar zus uit Berlijn vertrok, wilde Sophie ook niet langer in de stad blijven. 'We gaan hier weg zolang het nog kan,' had ze bij het afscheid gezegd. Haar zwager zat in de politiek en maakte zich grote zorgen nu Adolf Hitler tot rijkskanselier was benoemd. 'Eli heeft zicht op werk in Brussel, en er zullen overal wel gezinnen zijn die van mijn diensten gebruik willen maken.'

Audrey probeerde flink te zijn bij het afscheid, en dat probeerde ze opnieuw op de dag dat ze zelf uit Berlijn vertrok. Op de stoep voor haar huis vielen Ilse en zij elkaar wanhopig om de hals.

'Zonder jou ben ik verloren,' bracht Ilse gesmoord uit. 'En helemaal als de situatie nog verder verslechtert. Jij bent altijd mijn schild geweest.'

Audrey wierp een blik achterom naar een huis iets verderop in de straat, waar ooit een afschuwelijke jongen had gewoond die Karl heette. Toen Ilse en zij een jaar of tien waren, hadden Karl en een van zijn vriendjes hun de doorgang versperd onder het roepen van de akeligste beledigingen. Audrey ging tussen de jongens en Ilse in staan, maar toen bleek dat ze hopeloos in de val zaten, want een derde bullebak had Ilse van achteren beslopen. Met de keukenschaar van zijn moeder knipte hij haar lange vlecht af, gooide die op de grond en spuugde erop. Ilse had het snikkend op een rennen gezet, maar Audrey was de jongen krijsend aangevlogen. Ze had de schaar uit zijn hand geslagen en hem zo hard tegen zijn schenen gestopt dat ook hij in tranen was uitgebarsten. Toen pas was ze achter Ilse aan gerend.

'Nee, ik ben je schild niet,' zei ze nu. De tranen stroomden over haar wangen terwijl ze die van Ilse wegveegde. 'Ik ben je zwaard.'

Ilse glimlachte ondanks zichzelf.

'Ik weet zeker dat je je prima weet te redden,' vervolgde Audrey. 'Je

bent sterker dan je denkt. Bovendien is Ephraïm tegenwoordig je ergste kwelgeest.'

Ilse grinnikte terwijl ze elkaar loslieten.

'Je moet me beloven dat je vaak schrijft. Om de week. Dat doe ik ook,' beloofde Audrey.

'Mama zegt dat we misschien wel een keertje naar je toe kunnen komen,' zei Ilse hoopvol. Haar zwarte haar glansde in de ochtendzon.

'En ik ga zorgen dat ik snel terug mag komen,' verklaarde Audrey. 'Ik verzin wel iets om mijn vader zover te krijgen.'

'Dat gaat je vast lukken.' Ilse schonk haar een waterige glimlach.

De daaropvolgende twee jaar zocht Audrey afleiding in muziek- en acteerlessen, naast haar opleiding aan de etiquetteschool. Maar haar hart lag in Berlijn. En dus schreef ze zich in bij het buitengewoon gerenommeerde *Konservatorium*. Ze zei aanvankelijk niets tegen haar vader, in het vertrouwen dat zijn waardering voor haar kunstzinnige belangstelling voldoende reden zou zijn om haar naar Berlijn – en naar Ilse – te laten terugkeren. En haar vertrouwen werd niet beschaamd. Haar vader vond het goed dat ze op het continent ging studeren, op voorwaarde dat Ruth, Ilse's moeder die hij als een buitengewoon voorzichtig en verstandig iemand had leren kennen, een oogje in het zeil hield.

Maar nu wilde haar vader dat ze terugkwam naar het veilige Engeland. En tot op zekere hoogte moest Audrey hem gelijk geven. De agressie waarmee Ephraïm te maken had gekregen, was geen op zichzelf staand incident maar tekenend voor het klimaat, voor de haat jegens de Joden en jegens iedereen die niet voldeed aan de definitie van 'goede' en 'echte' Duitsers volgens de nazi's. Maar Audrey weigerde drie jaar weg te gooien – drie jaar waarin ze hard had gestudeerd en waarvoor haar vader veel geld had betaald – door in het zicht van de haven met haar opleiding te stoppen. En dat had ze haar vader ook geschreven. Haar afstuderen was al over een paar weken. Daarna zou ze naar Engeland terugkeren.

Aan het eind van de straat stapte ze op de bus. Terwijl die al meanderend zijn weg zocht door de stad zag ze er als een berg tegenop om

opnieuw te moeten vertrekken. Het was niet zo dat ze haar vader helemaal niet miste. Ondanks zijn afstandelijkheid bleef ze zich met hem verbonden voelen, en naarmate ze ouder werd was hun relatie wel iets beter geworden. Maar ze vond het afschuwelijk om terug te moeten naar Londen. Haar vader had haar weliswaar alle ruimte gegeven om een kunstzinnige opleiding te volgen, maar in zijn ogen was de plaats van de vrouw thuis, als steun en toeverlaat van haar man en haar kinderen. En ook dat was iets waar Audrey bepaald niet naar uitzag: de strijd die ze met haar vader zou moeten voeren om hem ervan te overtuigen dat ze méér wilde dan een in haar ogen onvervuld bestaan. Ze weigerde haar ambities op te offeren om zich ten dienste te stellen van haar gezin. Net zoals ze weigerde door het leven te gaan onder de naam van haar man. In plaats daarvan wilde ze haar eigen naam zien oplichten op de gevels van de concertgebouwen, om wat ze op eigen kracht had bereikt dankzij haar talent en inzet.

Op aandringen van haar vader had ze de reis naar Engeland al geboekt. Maar het kaartje lag onder de stapel vesten in de la, alsof ze zichzelf op die manier voor de gek kon houden.

Niet dat ze wist hoe het dan wél verder moest, maar ze kon zich simpelweg niet voorstellen dat ze afscheid zou moeten nemen van de Kaplans, zeker niet nu hun leven, hun wereld de laatste tijd steeds kleiner en beperkter was geworden.

Ilse had moeten stoppen met haar verpleegstersopleiding en alle leden van het gezin moesten te allen tijde een identiteitsbewijs bij zich dragen waarop stond dat ze Joods waren. Dan was er de agressie waarvan Ephraïm het slachtoffer was geworden, en al enige tijd daarvoor waren alle paspoorten van Joden ongeldig verklaard en van een stempel in de vorm van een J voorzien. Tot op dat moment had Audrey nog gehoopt dat de hele familie Kaplan na haar afstuderen misschien met haar mee zou kunnen naar Londen. Ze wist dat Ruth maar al te graag weg wilde. Er waren veel Joden die het land verlieten of die hun zoons en dochters met de zogenaamde *Kindertransporte* naar Engeland stuurden. Maar daar wilde Herr Kaplan niets van weten.

‘Dit is ons thuis,’ had hij gezegd. ‘En bovendien heb ik hier mijn bedrijf, Ruth. We kunnen niet zomaar onze koffers pakken en alles achterlaten.’ Hij schudde zijn hoofd. Zijn textielfabriek was een van de weinige Joodse bedrijven die nog niet in beslag waren genomen.

‘Maar de kans dat het ons wordt afgenomen stijgt met de dag, Ira,’ pleitte Ruth. ‘Er zijn al zoveel bedrijven onteigend.’

‘Het onze misschien niet. En als we het land verlaten, zijn we vanwege de Rijksvluchtbelasting al ons geld kwijt,’ luidde zijn repliek. ‘Ooit komt er een eind aan deze waanzin. Ooit wordt alles weer normaal. We moeten gewoon geduld hebben en onze tijd uitzitten. Het komt goed, Ruth. Daar moet je op vertrouwen.’

Maar Audrey zag aan Ruth dat haar vertrouwen zwaar op de proef werd gesteld. Net als dat van Ilse. Zelfs Ephraïm van twaalf was ondanks zijn kwajongensstreken voortdurend op zijn hoede sinds hij door de jongens van de Hitlerjugend in elkaar was geslagen, en het wantrouwen van Ruth was ontaard in regelrechte paranoia. De leden van het gezin gingen zo min mogelijk de deur uit. Wat vroeger gewoon was – even naar de kruidenier, naar de bakker – gold tegenwoordig als een angstig avontuur, waarbij Ruth en Ira zo snel en zo onopvallend mogelijk over straat gingen, onder de vlaggen met hakenkruizen die overal in de stad te zien waren. Het zwart-met-rode symbool herinnerde hen aan de permanente aanwezigheid van de Führer in het dagelijks leven.

Audrey slaakte een diepe zucht. Het was benauwd in de bus en ze besloot eerder uit te stappen, ook al was het nog twintig minuten lopen naar huis. Met haar vingers stevig om de riem van haar tas geklemd ademde ze genietend de koele herfstlucht in, met het gevoel dat althans iets van de somberheid die haar hardnekkig achtervolgde begon weg te ebben.

Bij het huis van de Kaplans aangekomen beklom ze de treden naar de veranda. Vandaar keek ze achterom naar het huis aan de overkant; het huis waar ze was opgegroeid en waar inmiddels de Richters woonden, een echtpaar van ergens in de zeventig. Toen stak ze de sleutel in het slot en ging naar binnen. Het geluid van haar voetstappen echode in de

ruime hal. Ze trok haar schoenen uit en liep rechtstreeks door naar de telefoonkamer, schuin tegenover de voordeur; haar favoriete vertrek in het deftige, indrukwekkende huis. Het was niet groot, amper twee bij twee meter, met net genoeg ruimte voor een stoel, een telefoon en een klein bureau, pal onder de brievenbus aan de andere kant van de veranda. De post viel rechtstreeks in een grote rieten mand, met daarnaast een koperen bureaulamp en een chique zilveren briefopener met een ivoeren heft.

Toen ze het laatste nummer van *Modenschau* boven op de stapel post zag liggen siste ze opgewonden en haastte ze zich de trap op, naar Ilse. Ze klopte, maar stormde zonder op antwoord te wachten de kamer binnen. Haar vriendin lag op haar buik op de botergele sprei van haar bed, met haar knieën gebogen; haar kousenvoeten wiebelden als de naald van een metronoom heen en weer.

‘Hij is er!’ Audrey hield het tijdschrift omhoog.

Ilse slaakte een kreet. ‘O! Laat zien!’

Audrey gaf haar het modeblad en plofte naast haar neer.

‘Hoe ging je les?’ vroeg Ilse terwijl ze begon te bladeren.

‘Heel goed.’

‘Heb je het gevoel dat je er klaar voor bent? Voor je recital?’

‘Ik denk het wel. Maar de aardigheid is eraf nu jullie er niet bij kunnen zijn. Het is gewoon niet eerlijk.’

Ilse schudde haar hoofd. ‘Nee, het is niet eerlijk. En ik zou er maar wat graag bij willen zijn. Dat weet je.’

‘Nou ja, zo belangrijk is het nu ook weer niet.’ Audrey gebaarde nonchalant. Maar het was wel degelijk belangrijk. Ze was trots op wat ze had bereikt, zelfs al werd die trots overschaduwd door schuldgevoel.

Ilse fronste. ‘Doe niet zo gek. Natuurlijk is het belangrijk. Heel erg belangrijk! Je hebt er keihard voor gewerkt, en je hebt talent. Ik weet wel waarom je dat zegt, maar daar moet je mee ophouden.’

Het was ontroerend, maar soms ook ergerlijk, hoe Ilse dwars door Audrey heen wist te kijken.

‘Goed, ik zal het niet meer zeggen. Maar het is niet eerlijk. Jij had al-

lang je diploma moeten hebben. Het is zo oneerlijk dat ik mijn opleiding wel mag afmaken en jij niet.'

'Klagen heeft geen zin. Trouwens, ik zou toch niet aan het werk hebben gekund nu Joodse dokters hun beroep niet meer mogen uitoefenen. En we mogen ons van mama niet verzetten tegen de beperkingen. Ze is toch al half gek van angst.'

Audrey wist dat Ilse haar moeder niet echt iets kwalijk nam. Maar het was duidelijk dat ze schoon genoeg begon te krijgen van alles wat de Joden werd verboden.

'Ook zonder diploma zal ik me wel nuttig weten te maken,' vervolgde Ilse. Zij was het die zich over Ephraïm had ontfermd en zijn verwondingen had gehecht. Het was bijna onmogelijk om nog een Joodse dokter te vinden die bereid was om, desnoods in het geheim, hulp te bieden. 'Maar juist omdat we niet naar je recital mogen, moeten we samen een jurk voor je uitzoeken. Op die manier ben ik er toch een beetje bij. Ik ben zo trots op je. Ik weet zeker dat je een beroemde pianiste wordt. Met optredens in de grootste concertzalen van Londen.'

Audrey gaf haar vriendin een speelse por. 'Daar geloof ik niks van, maar ik vind het heerlijk als je het zegt. Ook al zou ik veel liever hier in Berlijn spelen.'

Er kwam een verlangende blik in Iles ogen. 'Dat weet ik.' Ze pakte Audreys hand. 'Des te meer reden om nu nog leuke dingen te doen als je straks weer weg moet.'

Het naderende afscheid viel Audrey net zo zwaar als in de weken voorafgaand aan die eerste keer, inmiddels jaren geleden. Toen was ze nog maar een kind geweest. Amper vijftien. Deze keer had het anders moeten zijn. Deze keer had ze zelf moeten kunnen beslissen of ze in Berlijn bleef of terugging naar Londen. Ze was twintig! Een volwassen vrouw. En dat zei ze ook tegen Ilse.

'Ja, maar om als volwassen te worden gezien moet je eerst getrouwd zijn. En dat geldt zeker voor het nemen van je eigen beslissingen. Tot je trouwt is het je vader die vóór je beslist.'

Audrey snoof. 'En als je getrouwd bent, is het je man die bepaalt in

hoeverre je je eigen keuzes kunt maken. Al met al zijn we nooit vrij. We blijven altijd afhankelijk van een man. Maar als ik dat nou niet wil?’

Ilse rolde met haar ogen. ‘Ik weet het. Je bent nooit in trouwen geïnteresseerd geweest. Of in jongens. In mannen.’

Audreys blik dwaalde naar de geborduurde vergeet-me-nietjes op de sprei, zachtblauw met een geel hartje. Ze dacht aan de enige keer dat een jongen belangstelling voor haar had getoond. Ze was dertien en wist zich geen raad met de manier waarop haar lichaam veranderde. Dat ze borsten kreeg vond ze afschuwelijk; net als dat ze ongesteld werd, met alles wat daarbij hoorde. Ze was nu een vrouw, had Sophie gezegd. Maar het leven van de vrouwen die ze kende, stond in het teken van dood en verdriet, van een onvervuld bestaan. Dus toen de zoon van de buurtkruidenier met een bosje bloemen kwam aanzetten en vroeg of hij haar mocht kussen, had Audrey hem met de bloemen om de oren geslagen, waarna Ilse haar had moeten kalmeren. Haar vriendin had zich verontschuldigd tegenover de jongen die een blauwtje had gelopen, en haar toen mee naar huis getrouwd, waar ze Audrey niet alleen een luisterend oor had geboden, maar haar ook – met de bloembladjes nog in haar haren – in alle welwillendheid de les had gelezen.

‘Misschien komt er ooit een dag dat je toch wilt trouwen,’ zei Ilse nu. ‘Een mens verandert. Wordt ouder. En soms wijzer.’

‘Soms. Maar vaak ook niet,’ zei Audrey sceptisch. ‘Mensen doen doorgaans wat er van hen wordt verwacht. Of ze dat nu leuk vinden of niet.’

Ilse boog zich weer over het modeblad, en Audrey wist dat ze de discussie op een later moment zouden voortzetten. ‘Deze is leuk!’ Ilse wees naar een lange jurk met een hoge taille. ‘Die hoge taille, dat is de empirestijl.’

‘Zijn jullie weer meisjesdingen aan het doen?’ klonk een luide stem hoog boven hen.

Audreys blik schoot naar het plafond, waar het hoofd van Ephraïm in de opening van het luik naar de zolder was verschenen. Hij speelde

de laatste tijd het liefst daar, net als toen hij klein was, en joeg zijn grote zus regelmatig de stuipen op het lijf.

‘Ephraim!’ riep Ilse. ‘Akelige *shlemiel*! Ga weg! Hoelang zit je daar al?’

Ephraim gooide schaterend de touwladder over de rand, klauterde naar beneden en stak zijn tong naar haar uit. Waarop Ilse hem een kus-sen naar het hoofd smeedt dat hij op het nippertje wist te ontwijken. ‘Pas op! Mijn hechtingen!’ riep hij, zó hard dat Ruth hem beneden kon horen.

‘Hij kan soms zo kinderachtig zijn,’ mopperde Ilse toen hij de deur uit schoot. ‘En wat vind je van deze?’ Ze vouwde het tijdschrift verder open zodat ze de jurk beter konden bekijken.

‘Hmm.’ Audrey fronste. ‘Nee, die lijkt me niet geschikt. Die pofmouwen zouden me tijdens het spelen in de weg zitten. Maar de voorkant vind ik wel mooi. Een wikkellijurk. Dat is leuk. Hij zou alleen wat korter moeten zijn. Halverwege de kuit. Vanwege de pedalen.’

Het voelde bizar, gezien alles wat er gaande was. Zoveel aandacht voor een jurk. Maar Ilse had gelijk. Het was voor haar de enige manier om toch een beetje bij het recital betrokken te zijn. Bovendien betekende het een welkome afleiding van de spanningen in huis. En de jurk was wel degelijk belangrijk, wist Audrey. Er zouden maar twee vrouwen afstuderen. De andere studenten waren mannen en zouden er in hun zwarte pak allemaal hetzelfde uitzien. Maar wat een vrouw droeg, trok de aandacht, ongeacht hoe goed – of hoe slecht – ze speelde. De juiste presentatie kon bij een vrouw doorslaggevend zijn. Hoe onterecht ook, dat viel niet te ontkennen.

Audrey en Ilse vermaakten zich nog een uur met het modeblad, toen gingen ze naar beneden. Over een halfuur zou het eten op tafel staan, en Ira kon elk moment thuiskomen.

Ruth en Ephraim waren in de zitkamer. Die laatste gedroeg zich inmiddels voorbeeldig en zat opgekruld in een grote leren fauteuil bij de haard, verdiept in zijn notitieboek. Hij zat altijd te schrijven. Wat hij schreef wist niemand, maar het gebeurde zelden dat zijn vingers niet

onder de inkt zaten. En waar hij ook was, hij werd onveranderlijk gevolgd door een schaduw, gevormd door de leegte die zijn tweelingbroer had achtergelaten. Michael was gestorven aan een slopende koorts toen de jongetjes nog geen twee waren.

Audrey was toen pas negen, maar ze kon zich de ogen van de kleine Michael nog goed herinneren, net zo ernstig en net zo warm als de ogen van Ilse. Hij was een heel ander kind geweest dan de ondeugende Ephraïm.

Michaels dood had Ruth ingrijpend en onherroepelijk veranderd. Het was alsof een deel van haar met de kleine Michael was gestorven; een deel waarvan ze nooit had geprobeerd het achter zich te laten, maar dat ze had laten rotten en voortwoekeren waardoor het als een vorm van gangreen haar hele wezen had aangetast. Een soort koudvuur dat haar voortdurend herinnerde aan de zoon die ze had verloren, als om er zeker van te zijn dat ze hem nooit zou vergeten.

Audrey kon zich niet voorstellen dat mensen kinderen wilden, met het risico op zo'n gruwelijk, vermorzelend verdriet. Ze begreep het niet. Het was een van de wezenlijke verschillen tussen Ilse en haar. Ilse droomde ervan om ooit moeder te worden.

Op dit moment staarde Ruth in het vuur, met de gevouwen krant krampachtig in haar hand geklemd.

Ilse bleef in de deuropening staan. 'Is alles goed, mama?'

Ruth knikte, zonder oogcontact te maken. Ze was pas tweeënveertig, maar doordat haar lichtbruine haar al grijs begon te worden leek ze ouder dan haar man. En dat terwijl ze zeven jaar jonger was dan Ira.

Ilse keek Audrey aan. Die haalde haar schouders op.

'Partijtje bridge?' stelde Ilse voor.

Audrey was een dramatisch slechte bridger. Altijd al geweest. Maar ze speelde af en toe een partij om Ilse een plezier te doen. 'Ik ga eigenlijk liever verder met mijn boek.'

Ilse liet zich grinnikend op haar vaste plek op de marineblauwe bank vallen, Audrey installeerde zich in de andere hoek met *De goddelijke komedie* van Dante. Ilse had zich recentelijk ondergedompeld in het

werk van Virginia Woolf en was meteen verdiept in *Een kamer voor jezelf*.

Welgesteld als ze waren, hadden de Kaplans een schitterende bibliotheek kunnen opbouwen, waar Audrey zich in de drie jaar dat ze nu bij hen woonde al twee keer doorheen had gewerkt. In de ogen van Ilses vader waren kennis en zelfstudie essentieel voor iedereen, dus ook voor vrouwen.

Tien minuten later ging de voordeur open. Ruth slaakte een zucht. Er hing altijd een zekere spanning in huis wanneer Ira er niet was, gevolgd door een bijna tastbare opluchting wanneer hij zijn sleutel in het slot stak.

‘Papa!’ Ilse straalde, maar de glimlach verdween abrupt toen Ira in de deuropening verscheen; zijn gezicht zag grauw, afgetobd.

Zijn blik ging naar de krant die zijn vrouw nog altijd in haar hand hield. ‘Ruth –’

‘Dus je weet het al?’ Er lag een bloes op haar wangen, in haar stem klonk wanhoop door.

‘Het zal zo’n vaart wel niet lopen.’

‘Wat niet? Wat is er aan de hand?’ vroeg Ilse.

‘Rustig nou maar.’ Ira liet zich bij zijn vrouw op een knie zakken en pakte haar hand.

‘Wat is er aan de hand, papa?’ vroeg Ilse nogmaals.

Hij aarzelde net iets te lang, en Audrey voelde hoe alles in haar verkrampte.

‘Hitler heeft opdracht gegeven tot de deportatie van alle Poolse Joden.’

Het werd doodstil in de kamer.

‘Maar wij zijn geen Polen, papa,’ zei Ephraïm. ‘Wij zijn Duitsers.’

Ira schraapte zijn keel. ‘Dat klopt, zoon. Wij zijn geen Polen. Maar de Poolse Joden zijn in Polen niet welkom. Ze zijn ondergebracht in getto’s aan de grens. Ze hebben geen thuis meer. Ze zijn stateloos.’ Hij zweeg even. ‘Het schijnt dat er in Parijs een nazidiplomaat is doodgeschoten. Een wraakactie van een jonge man van wie de ouders in zo’n getto wonen. En het is duidelijk...’ Hij keek naar de krant die Ruth nog altijd in

haar vrije hand hield. 'Hitler gebruikt de moord om het vuur van de volkswroede nog hoger op te stoken. Dus...' Zijn stem stierf weg, terwijl hij vermoeid over zijn voorhoofd streek.

'En dus...' drong Ilse aan. 'Zijn we in gevaar?'

'Dat zijn we altijd!' zei Ruth.

Herr Kaplan schonk zijn vrouw een verzoenende blik. 'We zijn niet acuut in gevaar, maar de escalatie valt niet te ontkennen. Dus we moeten op onze hoede blijven, maar ook proberen onze kalmte te bewaren en erop vertrouwen dat er ooit betere tijden aanbreken. Ik wil niet dat jullie voortdurend in angst leven. Althans, niet meer dan nu al het geval is,' voegde hij er somber aan toe. 'Maar de recente ontwikkelingen zijn als een lont in het kruitvat. We moeten zorgen dat we zo ver mogelijk bij het vuur vandaan blijven.'

Ruth knikte en ging er niet verder op in. 'We kunnen bijna aan tafel. Het is maar een eenvoudige maaltijd,' zei ze terwijl de familie zich naar de eetkamer begaf. Matya, de huishoudster en kokkin, was die dag al vroeg naar huis gegaan, vertelde ze. 'Haar moeder is ziek.'

'We komen niets tekort, lieve. Het ziet er allemaal heerlijk uit.' Ira ging aan het hoofd van de tafel zitten.

'Waar gaan we vanavond voor bidden, papa?' vroeg Ephraïm.

In de jaren dat ze inmiddels bij de Kaplans in huis woonde, en ook als kind al, was Audrey gewend geraakt aan haar gevoel van ongemak tijdens het bidden. Ze was weliswaar gedoopt, maar thuis waren ze niet erg gelovig. Alleen met Kerstmis en met Pasen had haar vader haar meegenomen naar de kerk. Ze was er altijd van uitgegaan dat hij na het overlijden van zijn vrouw, zijn eerste en enige liefde, niets meer van God had willen weten. En dat kon ze hem nauwelijks kwalijk nemen. Want ook al ging er iets troostrijks uit van de vertrouwde, zacht gemompelde Hebreeuwse woorden, toch leek het haar onwaarschijnlijk dat er iemand was die ernaar luisterde. Dat kon ze door alles wat er in de wereld gebeurde nauwelijks geloven.

Audrey zag dat Ira zijn enige nog levende zoon aandachtig opnam, met een blik waarin angst te lezen stond, hoezeer hij ook zijn best deed

die te verbergen. Ook Ilse keerde zich naar haar broer en keek fronsend naar zijn hechtingen en zijn blauwe plekken. Ira slikte.

‘Verlossing,’ zei Ruth zacht, met tranen in haar ogen.

Maar haar man schudde traag zijn hoofd. ‘Redelijkheid. We bidden om redelijkheid.’

Kate

LONDEN, ENGELAND, NOVEMBER 2010

Kate Mercer heeft zich met haar laptop op haar bed geïnstalleerd, in kleermakerszit; de glazen van haar grote bril weerkaatsen het licht van het computerscherm. Haar hond Ozzie heeft zich naast haar opgerold. Maar inmiddels ligt hij languit, met zijn bruin-wit gevlekte poten schaamteloos gespreid, alsof hij het ziet als zijn opdracht in het leven om zo veel mogelijk ruimte in beslag te nemen. Zijn kop ligt op Kate's bovenbeen, zijn flaporen waaieren breed uit. Met zijn natte neus duwt hij met enige regelmaat tegen de laptop. Dan krabbelt Kate hem op zijn kop en glinstert de diamant in haar verlovingsring in het zachte licht van het lampje naast het bed. Waarom draagt ze die ring eigenlijk nog, vraagt ze zich af. Nadat ze haar bril wat hoger op haar neus heeft geschoven duwt ze Ozzie voorzichtig een eindje opzij. Hij wordt niet wakker wanneer ze zich van het bed laat glijden en naar de keuken loopt. Daar werpt ze een blik uit het raam dat uitkijkt op een rustige staat in Islington; ze schenkt zichzelf nog een kop koffie in en loopt terug naar de gedempt verlichte slaapkamer. Verhuisdozen staan als Tetrisblokjes langs de muren gestapeld, klaar om te worden ingeladen zodra ze andere woonruimte heeft gevonden. De zorgvuldigheid waarmee ze de inhoud op de dozen heeft genoteerd, staat in schril contrast met de chaos waarin haar leven verkeert.

Vermoeid wrijft ze in haar ogen. Ze heeft de afgelopen nacht nauwelijks geslapen, maar dat is tegenwoordig normaal. En hoe uitgeput ze ook is, dat ze niet slaapt heeft ook zijn voordelen. Want de nachtmerries waaraan ze lijdt als ze wél slaapt, zijn soms zo erg dat ze ertegen opziet om naar bed te gaan. Ze pakt opnieuw het fotoalbum waarin ze heeft zitten bladeren; het verslag van de huwelijksreis van haar ouders die destijds met de auto een tocht door Schotland hebben gemaakt. Toen Kate de vorige avond haar kast leeghaalde, was ze de blauwe ringband tegengekomen in een doos met herinneringen aan haar ouders die ze zo ver mogelijk had weggestopt. Sinds hun dood heeft ze het album niet meer ingekeken; het is inmiddels bijna een jaar geleden dat ze met verdoofde vingers, beheerst door een gevoel van ongeloof dat haar vanbinnen leek uit te hollen, een fotoselectie heeft samengesteld voor de uitvaartplechtigheid.

Nu is ze al de hele ochtend verdiept in het verslag van de huwelijksreis en probeert ze haar ouders via Google als het ware na te reizen. Ze typt herkenningpunten in en zoekt de restaurants op die in het album voorkomen en waarvan ze ontdekt dat een handvol nog steeds in bedrijf is. Dan gaat ze naar de website, bekijkt het menu, foto's van gasten en vraagt zich af in hoeverre het aanbod is veranderd sinds haar ouders daar veertig jaar geleden hebben gegeten.

Terwijl ze de laatste bladzijden omslaat, neemt ze een slok van haar koffie. Tussen de lege plastic insteekmappen liggen nog wat losse kiekjes. Ze houdt er een omhoog. Het is een van de weinige foto's waar haar ouders samen op staan. Doorgaans trad haar vader op als fotograaf. Maar op deze foto kijken ze lachend in de camera, aan weerskanten van een houten bord met daarop THE OAKWOOD INN. Het bord is bevestigd aan een lage muur van grijze stenen. Op de foto is ook een hek te zien dat wijd openstaat.

'The Oakwood Inn,' mompelt Kate. Ze trekt haar laptop weer naar zich toe en typt de naam in de zoekbalk, terwijl Ozzie zich omdraait en tegen haar aan kruipt. Op het scherm verschijnt een B&B in Alnwick, vlak bij de Schotse grens. Zo ver noordelijk is ze nog nooit geweest.

Wanneer ze Alnwick googelt, blijkt het een schilderachtig oud marktstadje te zijn. Ze gaat terug naar de B&B. De website dateert zo te zien uit 1995, en de traagheid waarmee de informatie op het scherm verschijnt, lijkt dat te bevestigen. Kate grinnikt. Echt iets voor haar ouders om zo'n schilderachtige bestemming te kiezen. Haar vader hield van geschiedenis, van antiek en tweedehandsboeken. Oude spullen hebben karakter, Kate, zei hij altijd. *Ze zitten vol geheimen en wijze lessen, als je de moeite neemt je daarvoor open te stellen.* Hij zou nooit een hypermodern hotel hebben geboekt met glimmende tegelvloeren en een hogedrukdouche; het type hotel waaraan Adam, haar toekomstige ex, de voorkeur zou geven.

The Oakwood Inn was in alle opzichten het soort plek waarvoor haar vader zou hebben gekozen; een B&B in een middeleeuws stadje, met krakende houten vloeren en ingewikkelde sloten, en als haar vader heel veel geluk had gehad, misschien wel met het verhaal dat het er spookte.

Kate slaakt een diepe zucht om het strakke gevoel in haar borst kwijt te raken, dan scrolt ze naar de rubriek 'Over ons' op de website. De B&B bestond al in de jaren dertig, leest ze, maar het huis is nog veel ouder. Al scrollend stuit ze helemaal onderaan de pagina op een nogal onbeholpen vormgegeven kader met daarin de tekst HULP GEZOCHT. Even staart ze ernaar, dan klikt ze erop.

Gezocht: the oakwood inn zoekt met onmiddellijke ingang een energieke, geduldige assistent-beheerder. horeca-ervaring strekt tot aanbeveling, maar is niet vereist. het gaat om een interne functie. huisdieren zijn welkom. voor meer informatie, vraag naar sue.

Kate neemt nog een slok koffie. En nog een. En nog een. Na het ongeluk heeft ze haar baan bij de verzekeringsmaatschappij moeten opzeggen om te herstellen van haar verwondingen, en sindsdien leeft ze van het bescheiden kapitaaltje dat haar ouders haar hebben nagelaten. Maar zonder werk – zonder ook maar enige bezigheid of verplichting – is er niets wat haar afleidt van de gruwelijke herinneringen. Sinds Adam en

zij een maand geleden hebben besloten uit elkaar te gaan, is ze op zoek naar een baan. Ze móét iets te doen hebben.

Nadat ze altijd in de City heeft gewerkt, zoekt ze nu iets buiten de stad. Maar Alnwick? In het hoge noorden? Dat is wel het andere uiterste.

Ze leest het korte tekstje opnieuw. *Intern. Huisdieren welkom*. Dat klinkt in elk geval beter dan opnieuw een administratieve functie in de stad, waar ze het misschien drie jaar uithoudt voordat ze uit pure verveling weer op zoek gaat naar iets anders, terwijl ze haar existentiële problemen voor zich uit blijft schuiven.

Bij het tekstje staat een telefoonnummer, geen e-mailadres; iets wat Kate niet verbaast gezien de staat van de website. Ze kijkt nogmaals naar de foto van haar ouders, dan pakt ze haar mobiel en kiest het nummer. Het zal goed zijn om weer iets te doen te hebben. Tenminste, voor zover er in de winter iets te doen is in een B&B in het hoge noorden, vlak bij de Noordzee.

‘Eh, hallo. Ik ben op zoek naar Sue.’

Twee uur later staat Kate op de loopband, met op de televisie aan de muur *The Great British Bake Off*. Sinds ze van haar fysiotherapeut groen licht heeft gekregen, gaat ze bijna elke dag naar de sportschool. Al was het maar om het piepkleine appartement te ontvluchten waar de muren op haar af komen. De sportschool heeft een rustgevend effect op haar. Iedereen is er vooral met zichzelf bezig, niemand verwacht dat ze een gesprekje aanknoopt. Er is alleen de welkome afleiding van spieren die in brand lijken te staan en van het weinig enerverende vermaak dat de televisie te bieden heeft. Maar vandaag kijkt de vrouw op de loopband naast de hare telkens weer onopvallend naar het web van littekens op haar wang, linkerarm en schouder, en bedenkt daar ongetwijfeld haar eigen scenario bij. Doorgaans camoufleert Kate de littekens met make-up, maar niet als ze naar de sportschool gaat. Ze zou haar willen haten, die vrouw met haar ongeschonden armen en het tempo van een olympiër dat Kate nooit zal weten te halen. Bovendien zweet ze amper en heeft ze, in tegenstelling tot Kate, geen donkere kringen onder haar ogen.

Twintig minuten later piept haar loopband en vertraagt ze haar tempo tot een coolingdown.

Kate heeft haar streefdoel aan verbrande calorieën allang bereikt, maar ze gaat door. Wanneer haar buurvrouw de coolingdown erop heeft zitten, veegt ze met een wit handdoekje het zweet van haar voorhoofd en werpt ze Kate een vluchtige glimlach toe, waaruit medelijden spreekt. Voor Kate reden om haar tempo te verhogen, ook al voelt ze zich inmiddels licht in het hoofd. Terwijl haar buurvrouw naar de kleedkamer loopt, begint Kate's mobiel te trillen die ze op het bedieningspaneel heeft gelegd.

OAKWOOD INN verschijnt er op het schermpje.

Kate drukt op de noodstop, de loopband komt abrupt tot stilstand.

Voordat ze naar de sportschool ging, heeft ze Sue vluchtig gesproken. Die vroeg om een cv voordat ze gehaast de verbinding verbrak. Kate heeft haar het cv gemaild, maar afgaand op haar recente ervaringen met het zoeken van werk zijn haar verwachtingen niet bepaald hooggespannen. De arbeidsmarkt is erg krap. Ze heeft de afgelopen weken tientallen sollicitatiebrieven verstuurd, met als resultaat slechts één uitnodiging om op gesprek te komen. Dat gesprek verliep vervolgens redelijk rampzalig, waarschijnlijk omdat ze de baan eigenlijk helemaal niet wilde.

Maar sinds ze Sue haar cv heeft gestuurd, ziet ze zichzelf al in The Oakwood Inn, daartoe aangetrokken door het verlangen verbinding te zoeken met het verleden van haar ouders. Bovendien heeft het ook wel een zekere charme dat Alnwick zo ver van Londen ligt. Verder kan nauwelijks zonder het land te verlaten. Het zou echt een nieuw begin betekenen. Licht hijgend neemt ze op. 'Kate Mercer.'

'Dag Kate, nogmaals met Sue van The Oakwood. Heb je een momentje?'

'Ja hoor.' Kate strijkt haar rode pony van haar bezwete voorhoofd, dankbaar dat ze even de tijd krijgt om op adem te komen.

Aan de andere kant van de lijn klinkt geschuifel en het geluid van een deur die dichtvalt.

‘Sorry, ik moest even een rustig plekje opzoeken,’ zegt Sue met een onvervalst Schots accent. ‘Ik heb je cv bekeken. Je hebt ruime administratieve ervaring, zag ik. Maar de horeca is nieuw voor je.’

‘Dat klopt. Maar ik ben een snelle leerling. Ik –’

‘Geen probleem, ik constateer het alleen maar. Volgens je cv heb je wel ervaring met plannen, inroosteren, voorraadbeheer, dat soort dingen.’

‘Dat klopt,’ jukt Kate zonder blikken of blozen. Als telefoniste/receptioniste bij de verzekeringsmaatschappij had ze daar nooit mee te maken gehad, maar ze vertrouwt erop dat het geen problemen zal opleveren. Trouwens, iedereen pimpt zijn cv toch een beetje op? Iedereen overdrijft, om meer ervaring, meer opleiding te suggereren. Meer van alles wat de toekomstige werkgever zou willen horen.

‘En je hebt vrijwilligerswerk gedaan bij een dierenasiel?’

Daar was geen woord van gelogen. ‘Ja, daar spring ik heel regelmatig bij. Ozzie, mijn hond, komt uit het asiel. Vandaar mijn betrokkenheid.’

‘Dus je neemt je hond mee?’

‘Ja. Tenminste, als dat goed is. Ik zag in de advertentie –’

‘Dat klopt. Huisdieren zijn van harte welkom. We hebben hier een kleine terriër. Is jouw hond goed met andere honden?’

‘Absoluut.’

‘Mooi zo.’

Kate verwacht half en half dat ze ook met Ozzie wil praten.

‘De functie vereist dat je hier intern bent,’ vervolgt Sue. ‘Daar ben je je van bewust?’

‘Ja, dat heb ik gezien.’

‘De eerlijkheid gebiedt me te zeggen dat de omgeving misschien niet ideaal is voor kinderen. Heb je –’

‘Nee,’ zegt Kate met een scherpte in haar stem die ze meteen probeert af te zwakken. ‘Ik ben maar alleen. Samen met mijn hondje.’

‘Geweldig! Kan niet beter. Ben je ooit in dit deel van het land geweest? Het is wel heel anders dan Londen.’

‘Nee, ik ken het noorden helemaal niet. Maar eerlijk gezegd zie ik

ernaar uit om Londen achter me te laten. De verandering zal me goeddoen. Het wordt hoog tijd.'

'Ja, verandering kan soms net zo heilzaam zijn als een vakantie. Dus ik zou zeggen: laten we het erop wagen, Kate!'

Opluchting spoelt als een warme golf over haar heen. 'Wat leuk! Dank je wel!' Ze glimlacht, zich bewust van een gevoel dat lijkt op een emotie uit een vorig leven. Optimisme? Vertrouwen in de toekomst?

'We beginnen met een proefperiode, en als beide partijen tevreden zijn stellen we een officieel contract op. Wanneer kun je beginnen?'

Kate denkt aan de dozen tegen de muur van haar slaapkamer, klaar voor de opslag. 'Ik kan morgen in Alnwick zijn.'

Terwijl haar ademhaling weer tot rust komt, leunt ze tegen de loopband en kijkt ze naar de bakkers op het scherm, druk bezig met hun taarten die ware kunstwerken zijn.

Dan is het tijd voor de beoordeling. De juryleden beginnen met proeven, opgewonden als een stel kinderen op een verjaarspartijtje. Bij het zien van de vele lagen suikerglazuur berekent Kate dat ze minstens twee uur op de loopband zullen moeten om de calorieën weer kwijt te raken. Met verkeerde keuzes is dat een stuk lastiger. Maar ze kan het in elk geval proberen.

Eerder verschenen van Heather Marshall:

De Jane's

Eerste druk januari 2026

Oorspronkelijke titel *The Secret History of Audrey James*

Oorspronkelijke uitgever Simon & Schuster

Copyright © 2024 by Heather Marshall

The moral right of the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2026 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Erica Feberwee

Omslagontwerp Het Omslag Atelier

Omslagillustratie Natasza Fiedotjew / Trevillion Images

Opmaak binnenwerk Crius Group

ISBN 978 90 261 7899 3

ISBN e-book 978 90 261 7900 6

ISBN luisterboek 978 90 261 7901 3

NUR 302

www.uitgeverijdefontein.nl

De citaten op pagina 11, 149, 251 en 351 komen uit *De goddelijke komedie*, Dante, vert. Peter Versteegen en Ike Cialona, 2019.

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining niet toegestaan.